

ลักษณะของเจ้าหน้าที่พัฒนาที่ดินที่เกษตรกรพึงประสงค์ในการเผยแพร่ข่าวสาร
และความรู้ : ศึกษาเปรียบเทียบจากเกษตรกรใน 4 พื้นที่

นางสาว กฤตยา สุขสมสถาน

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต

ภาควิชาการประชาสัมพันธ์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2533

ISBN 974-577-727-7

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

017634

11-267585

THE EXPECTED CHARACTERISTICS OF THE EXTENSION AGENTS IN
IMPARTING KNOWLEDGE AND INFORMATION OF LAND DEVELOPMENT
: A COMPARATIVE STUDY OF THAI FARMERS IN FOUR AREAS.

Miss Krittaya Sooksomstarn

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts
Department of Public Relations
Graduate School
Chulalongkorn University

1990

ISBN 974-577-727-7

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ลักษณะของเจ้าหน้าที่พัฒนาที่ดินที่เกษตรกรพึงประสงค์ใน
การเผยแพร่ข่าวสารและความรู้: ศึกษาเปรียบเทียบจาก
เกษตรกรใน 4 พื้นที่

โดย

นางสาว กฤตยา สุขสมสสถาน

ภาควิชา

การประชาสัมพันธ์

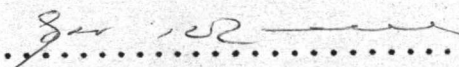
อาจารย์ที่ปรึกษา

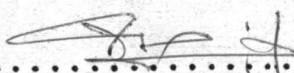
รองศาสตราจารย์ จุมพล รอดคำดี

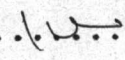
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร. ถาวร วัชรากิจ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ยุธล เบ็ญจรงค์กิจ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ จุมพล รอดคำดี)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ จาระไน แกลโกศล)

กฤตยา สุขสมสถาน : ลักษณะของเจ้าหน้าที่พัฒนาที่ดินที่เกษตรกรพึงประสงค์ในการเผยแพร่
ข่าวสารและความรู้ : ศึกษาเปรียบเทียบจากเกษตรกรใน 4 พื้นที่ (THE EXPECTED CHAR-
ACTERISTICS OF THE EXTENSION AGENTS IN IMPARTING KNOWLEDGE AND INFOR-
MATION OF LAND DEVELOPMENT : A COMPARATIVE STUDY OF THAI FARMERS IN
FOUR AREAS) อ. ที่ปรึกษา : รศ.จุมพล รอดคำดี, 106 หน้า. ISBN 974-577-727-7

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อทราบลักษณะของเจ้าหน้าที่พัฒนาที่ดินของกรมพัฒนาที่ดินที่เกษตรกร
พึงประสงค์ในการเผยแพร่ข่าวสารและความรู้ โดยการเจาะจงสำรวจและเปรียบเทียบความต้องการของ
เกษตรกรในจังหวัดน่าน ลำพูน กำแพงเพชร และขอนแก่น จำนวน 320 ราย ซึ่งเคยอบรมหรือเป็นสมาชิก
และมีที่ดินอยู่ในโครงการของหน่วยพัฒนาที่ดิน โดยการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยและวิเคราะห์
ความแปรปรวนแบบทางเดียว

ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรต้องการให้เจ้าหน้าที่พัฒนาที่ดินมีลักษณะ 10 ลำดับแรกคือ การมีความ
รู้ด้านการพัฒนาที่ดิน การเข้ากับเกษตรกรได้ ความยุติธรรม ความชำนาญในการทำงาน การรู้วิธีแนะนำ
เรื่องการพัฒนาที่ดินได้เหมาะสมกับพื้นที่ การมีประสบการณ์ในการทำงาน การทำงานด้วยความตั้งใจ การ
เข้าใจความต้องการของเกษตรกร การทำงานด้วยความเต็มใจ ความกระตือรือร้นในการทำงาน และ
ความร่าเริง เป็นลำดับสุดท้าย

จากการทดสอบปรากฏว่ายืนยันสมมุติฐานที่ว่า เกษตรกรที่มีความแตกต่างกันทางด้านประชากร-
ศาสตร์และถิ่นที่อยู่อาศัยมีความต้องการเจ้าหน้าที่พัฒนาที่ดินที่มีลักษณะแตกต่างกัน เกษตรกรที่มีเพศต่างกัน
ต้องการเจ้าหน้าที่พัฒนาที่ดินที่มีลักษณะต่างกันในเรื่องความเมตตา การเข้ากับเกษตรกรได้ ความยุติธรรม
การตรงต่อเวลา ความเข้มแข็ง การกล้าตัดสินใจ การทำงานด้วยความคล่องแคล่ว การเข้าใจความต้อง-
การของเกษตรกร และการรู้วิธีแนะนำเรื่องการพัฒนาที่ดินได้เหมาะสมกับพื้นที่ เกษตรกรที่มีอายุต่างกันต้อง
การเจ้าหน้าที่พัฒนาที่ดินที่มีลักษณะแตกต่างกันในเรื่องการมีจิตใจเยือกเย็น การไม่ขัดคอ และการสนใจ
แสวงหาความรู้ เกษตรกรที่มีการศึกษาระดับต่างกันต้องการเจ้าหน้าที่พัฒนาที่ดินที่มีลักษณะต่างกันในเรื่อง
การไม่ขัดคอ และความเข้มแข็ง เกษตรกรที่อาศัยอยู่ต่างถิ่นกันต้องการเจ้าหน้าที่พัฒนาที่ดินที่มีลักษณะต่างกัน
ในเรื่องการไม่เห็นแก่ตัว ความสุภาพเรียบร้อย การมีจิตใจเยือกเย็น ความร่าเริง การคบหาสมาคม
การเข้ากับเกษตรกรได้ ความฉลาด การมีความรู้ด้านการพัฒนาที่ดิน การมีประสบการณ์ด้านการพัฒนาที่ดิน
การได้รับการฝึกอบรมด้านการพัฒนาที่ดิน ความชำนาญในการทำงาน ความกระตือรือร้นในการทำงาน และ
การเข้าใจความต้องการของเกษตรกร ส่วนการทดสอบความสัมพันธ์ของความต้องการของเกษตรกรที่มีราย-
ได้ต่างกันนั้นไม่ยืนยันสมมุติฐาน

ภาควิชา การประชาสัมพันธ์
สาขาวิชา นิเทศศาสตร์พัฒนาการ
ปีการศึกษา 2533

ลายมือชื่อนิสิต

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

KRITTAYA SOOKSOMSTARN : THE EXPECTED CHARACTERISTICS OF THE
EXTENSION AGENTS IN IMPARTING KNOWLEDGE AND INFORMATION OF LAND
DEVELOPMENT : A COMPARATIVE STUDY OF THAI FARMERS IN FOUR AREAS.
THESIS ADVISOR : ASSO. PROF. JOOMPOL RODCUMDEE. 106 PP. ISBN 974-
577-727-7

This comparative study is to find the expected characteristics of the land development extension agent in imparting knowledge and information to 320 purposively drawn samples of farmers who are members of Land Development Projects or those who are trained in the projects in four provinces: Nan, Lamphun, Kamphaeng Phet and Khon Kaen.

The 10 needed characteristics are : knowledge of land development, congeniality, justice, skillfulness, utilization of appropriate instructional method, work experience, self-actualization, understanding of farmer's needs, willingness for work, enthusiasm for work and cheerfulness.

Through the method of hypothesis testing by one-way analysis of variance, it could be concluded that of all hypotheses confirm that farmers of different demographic characteristics and of different dwelling areas have variety of expectation on the characteristics of the extension agents. Farmers of different sex have different expectations on such characteristics as mercy, congeniality, justice, punctuality, forcefulness, activeness, understanding of farmer's needs and utilization of appropriate instructional method. Farmers of different age level have different expectations on the characteristics such as calmness, concordance and resourcefulness. Farmers of different educational level have different expectations of the concordance feeling and forcefulness. Farmers dwelling in different areas have different expectations on such characteristics as unselfishness, politeness, calmness, cheerfulness, sociability, congeniality, intelligence, knowledge of land development, skillfulness, enthusiasm for work and understanding of farmer's needs. And last of all it is found that farmers of different income level have similar expectation on all of the extension agent characteristics.

ภาควิชา การประชาสัมพันธ์
สาขาวิชา นิเทศศาสตร์พัฒนาการ
ปีการศึกษา 2533

ลายมือชื่อนิติกร

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา J. Rodcumdee

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้สำเร็จจุล่งไปด้วยความอนุเคราะห์อย่างยิ่ง จาก
รองศาสตราจารย์ จุมพล รอดคำดี อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งท่านได้ให้คำ
แนะนำและข้อคิดเห็นต่าง ๆ ของการวิจัยมาด้วยดีโดยตลอด

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ จาระไน แกลโกศล ที่ท่านได้กรุณาสละเวลามาร่วม
เป็นกรรมการสอบและให้ข้อเสนอแนะที่มีประโยชน์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ยุกต์
เบ็ญจรงค์กิจ และดร. วิเชียร เกตุสิงห์ ซึ่งท่านได้ให้คำปรึกษาเรื่องสถิติ และ
อาจารย์ในคณะที่ท่านทำให้การสนับสนุนและกำลังใจอย่างยิ่ง ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ
ไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบคุณร้อยเอก อธิคม และคุณลินธิญา สุขสมสถาน ที่ให้ความช่วยเหลือ
ในการคำนวณข้อมูล คุณบุญเกษม เสริมวัฒนากุล ที่ช่วยเหลือให้งานวิจัยนี้สำเร็จมา
ได้ รวมทั้งเจ้าหน้าที่ห้องสมุดคณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เจ้าหน้าที่
พัฒนาที่ดินจังหวัดน่าน ล่าพูน กำแพงเพชร ขอนแก่น และเชียงใหม่ ตลอดจนเพื่อน
และน้อง ๆ ทุกคน ที่ให้ความสะดวกและร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างดียิ่ง

ท้ายนี้ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ พี่ชายและน้องสาว ที่คอยให้กำลังใจ
ใจแก่ผู้วิจัยเสมอมาจนสำเร็จการศึกษา

กฤตยา สุขสมสถาน

พฤษภาคม 2533

สารบัญ

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญแผนภูมิ.....	ญ

บทที่

1. บทนำ.....	1
2. ทฤษฎี แนวความคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
3. ระเบียบวิธีวิจัย.....	29
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	36
5. สรุปการวิจัย การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	74
เอกสารอ้างอิง.....	86
ภาคผนวก ก.....	92
ภาคผนวก ข.....	99
ประวัติผู้เขียน.....	106

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. ประเภทของช่องทางการสื่อสาร.....	16
2. เปรียบเทียบอัตราร้อยละของเพศของเกษตรกร.....	37
3. เปรียบเทียบอัตราร้อยละของอายุของเกษตรกร.....	38
4. เปรียบเทียบอัตราร้อยละของรายได้ของเกษตรกร.....	40
5. เปรียบเทียบอัตราร้อยละและลำดับของลักษณะของเจ้าหน้าที่พัฒนาที่ดินตามความต้องการของเกษตรกร.....	42
6. เปรียบเทียบอัตราร้อยละ และลำดับของลักษณะของเจ้าหน้าที่พัฒนาของทุกหน่วยงานตามความคิดเห็นของเกษตรกร.....	44
7. เปรียบเทียบอัตราร้อยละและลำดับของลักษณะของเจ้าหน้าที่พัฒนาที่ดินตามความคิดเห็นของเกษตรกร.....	47
8. เปรียบเทียบอัตราร้อยละและลำดับของความต้องการของเกษตรกรเกี่ยวกับลักษณะของเจ้าหน้าที่พัฒนาที่ดิน จำแนกตามเพศของเกษตรกร.....	53
9. เปรียบเทียบอัตราร้อยละและลำดับของความต้องการของเกษตรกรเกี่ยวกับลักษณะของเจ้าหน้าที่พัฒนาที่ดิน จำแนกตามอายุของเกษตรกร.....	55
10. เปรียบเทียบอัตราร้อยละและลำดับของความต้องการของเกษตรกรเกี่ยวกับลักษณะของเจ้าหน้าที่พัฒนาที่ดิน จำแนกตามระดับการศึกษาของเกษตรกร.....	57
11. เปรียบเทียบอัตราร้อยละและลำดับของความต้องการของเกษตรกรเกี่ยวกับลักษณะของเจ้าหน้าที่พัฒนาที่ดิน จำแนกตามรายได้ของเกษตรกร.....	60
12. เปรียบเทียบอัตราร้อยละและลำดับของความต้องการของเกษตรกรเกี่ยวกับลักษณะของเจ้าหน้าที่พัฒนาที่ดินจำแนกตามถิ่นที่อยู่อาศัยของเกษตรกร.....	62

13. แสดงอัตราร้อยละและลำดับของความถี่ของเกษตรกรจำแนกตามลักษณะของเจ้าหน้าที่พัฒนาที่ดิน..... 63

14. ค่า t-test ของการทดสอบนัยสำคัญของความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของตัวแปรตามลักษณะของเจ้าหน้าที่พัฒนาที่ดินกับตัวแปรอิสระเพศของเกษตรกร..... 65

15. ค่า F-test ของการวิเคราะห์ความแปรปรวนระหว่างตัวแปรตามลักษณะของเจ้าหน้าที่พัฒนาที่ดินกับตัวแปรอิสระอายุของเกษตรกร.. 67

16. ค่า F-test ของการวิเคราะห์ความแปรปรวนระหว่างตัวแปรตามลักษณะของเจ้าหน้าที่พัฒนาที่ดิน กับตัวแปรอิสระระดับการศึกษาของเกษตรกร..... 69

17. ค่า F-test ของการวิเคราะห์ความแปรปรวนระหว่างตัวแปรตามลักษณะของเจ้าหน้าที่พัฒนาที่ดินกับตัวแปรอิสระรายได้ของเกษตรกร 71

18. ค่า F-test ของการวิเคราะห์ความแปรปรวนระหว่างตัวแปรตามลักษณะของเจ้าหน้าที่พัฒนาที่ดิน กับตัวแปรอิสระถิ่นที่อยู่อาศัยของเกษตรกร..... 73

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่

หน้า

1. เปรียบเทียบแบบจำลองของการสื่อสารกับงานเผยแพร่กิจกรรม... 14